

sunt habituri, hoc necessarium non videtur, cum hoc neque ad ultum Beatorum, vel alium quempia sit necessarium, & alius ordo sit magis naturalis.

¹⁰³ Quare queritur, an cessatio motus corporum celestium sit sufficiens causa celiandi omnem alium motum, vel mutationem in his inferioribus. Affirmant Philosophi quorum fundamentum est, quoniam motus Cœli est essentia littere primus omni alio motu, vel mutatione in inferioribus, tamquam per mensura aliorum motuum, quia regulat, & velocior, mensuratur autem a mensura dependet, & sine ipsa esse non potest; ergo &c.

Confirmatur, quia in causis essentia littere ordinatis prima causa non causante, secunda causare non potest, ut patet. Cœli enim vero, & corpus activum inferiorum postea dicitur causa respectu aliquae alteracionis, vel mutationis inferiorum inferiorum, unde s. Phycritus, quod Sol, & homo generant hominem, sed Cœli non agit, nec causat aliiquid nisi per motum; ergo &c. Demus, quia nulla alia videtur causa quare elementa non agent, & patientur ad invicem propter cessationem motus Cœli, siue ante, nisi ita, ita enim habeant suas formas, & qualitates activas, & passivas, seu antea, & similitudine corporibus aliis poterant damnam non videtur alia causa incorruptionis Cœli, nisi cessatio motus Cœlorum, non enim erunt incorpribilia per dorem impensis, sicut corpora Beatorum; ergo &c. Opposita sententia Theologorum communis est, quod cessatio motus corporum celestium non est causa sufficiens cessationis omnium motuum, & mutationum in his inferioribus, quod probat Doctor loc. cit. l. & Bafolius, & alii Scotifex cum ipso ex Jofre sibi habent, quod ad preces Jofie Sol sit, & Luna non est motu, & per consequentiam probable est, quod tota machina celestis stetit, & non sit motu, alioquin tota secesserit deordinata in motibus suis, & tamen certum est ex eadem Scriptura, quod Jofre, & populus Irael contraria inimicis dimicavit, & non cœlaverunt actiones, & passiones elementorum, & aliorum corporum inferiorum. Deinde probat ex Augustino loc. cit. dicente, quod cessante Cœli adhuc rotata figura si moueretur, & ita posset esse motus hic inferioris, nec impediret cessatio motus Cœli, ac etiam ex articulo Pariseni, quod error sit dicere, quod cessante motu Cœli non comovet stuprum sibi approximatum. Tandem probat ratione, quia posito activo perfecto, & passivo disponito sufficienter approximato, nec impediret sequi actione, sed cessante motu Cœli possunt ista ponit reflexum plurimum motuum, & mutationum, motus enim Cœli non est forma activa, sed passio quedam de genere passionis, non requiriat etiam nunc de facto ad motum, vel mutationem inferiorum, sicut principium per se motus, & mutationis, sed ad alteracionem influentiarum corporum celestium in hac inferiora secundum diversos situs, & aspectus, at post iudicium aliquis situs habebitur, & aspectus corporum celestium ad hac inferiora, licet motus Cœlorum cessaverit; ergo poterit adhuc haberi actio, vel alteratio, & mutatione inferiorum, manebit enim virtus activa corporum celestium, & virtutes passiva inferiorum. Quare dicendum est, quod cessante motu Cœli adhuc possent esse motus, & mutationes in his inferioribus, nisi Deus inuentum suum subspendet, & quod ipsam subterat post iudicium, ne unum elementum sic agat in aliud, vel corruptum, ut modo contingit, & similitudine corporis damnavit, & discurrunt.

¹⁰⁴ Ad fundamentum in oppositum ait Doctor, quod motus in Cœlo est essentia littere primus, quoniam est aliis motus sine ipso, vel ipso cessante, ut supra dictum est, & similitudine non est mensura necessaria in essendo, licet sit uniformis, & velocior, & habeat hac ratione aliquo modo rationem mensuram, & cum dicitur, quod mensuratur a mensura dependet, & sine ipsa esse non potest, inquit sub lit. 1, hoc verum esse de mensura rei in esse quidditative, & mensuratum hoc modo non potest esse finis sua mensura essentia in Metaph. c. ad aliquid, quia referunt ad ipsum, & non est contra, sicut scilicet est mensura scientie, quia scientia essentia littere ab ipso dependet; non est autem verum de mensura accidentaliter, que per applicationem, vel coextensionem mensuratur, quomodo ulna pannum mensurat; patet enim quod quantitas panni in essendo a quantitate ulna non dependet. Ita prorsus est motus primi mobilis respectu aliorum motuum, mensura, scilicet, per applicationem, non vero per terminacionem dependentis essentia littere, & proinde ipsa non existente, adhuc existentes illi motus in resincefuscessivi, quia licet mensuratum esse non posse sine mensura essentia, ut sciencia sine scibili, tamen esse potest sine accidentaliter, ut patet de ulna panni.

Ad Confirmationem negatur minor: Cœli enim non est causa essentia littere primis, & necessaria ad actionem, vel motum

seu mutationem istorum inferiorum, sed accidentaliter soli huius ut dictum est. Fallum est etiam quod additur, scilicet, quod Cœli non agit, nisi per motum, non enim agit per motum suum, sicut per principium activum, sed per aliquam formam, & virtutem absolutam, unde quem bene agere in passum filio subiectum, si non moveretur per suam virtutem, vel formam absolutam manentem, dato quod Cœli quietesceret, & quod per motum suum nihil agat, & producat, patet ex dictis, quia motus eius est quodammodo passus de genere passionis, & quodammodo extrinsecus adveniens in ipso receptus, & causat us ab intelligentia movente, ut ait Bafolius loc. citat. Ad ultimum negatur assumptum, quod scilicet sola cessatio motus Cœli sit causa incorruptionis elementorum, & corporum damnatorum, cum enim illius sit suspensus divini influxus generalis ad talen actionem, vel passionem, seu corruptionem, vel generationem, ut dictum est supra.

¹⁰⁵ Quinto tandem queritur, quando cessabit generatione corporum esse stium, num scilicet, ante indicium, vel in ipso iudicio, vel post iudicium petratum. Plures Theologi dixerunt motum Cœlorum ante iudicium cessatum esse, statim ac omnes homines morientur, vel saltu eodem resurrectionis puncto, quod etiam Suarez l. c. probabile confer, & fundamentum est, quia tunc iam cessabit necesseas generationem, & corruptionem, ad quam Cœlorum motus ordinatur. Scotus dist. 48. cit. s. a. de hoc punto non discutit, hanc enim questionem de cessatione motus Cœlorum sub disjunctione proponit, an cessatio, iudicio, vel post cessatio mortus corporum celestium, Nilhominum probabilitas est, ut etiam tener Suar. ibidem, hanc motus corporum celestium cessationem futuram esse post iudicium expleta, & finita mundi extusione, & purgatione, ut in titulo articuli invenimus. Fundamentum est, quia eadem est ratio de iudicio motus cessatione, & de reliqua mundi purgatione, & innovatione, cum haec cessatio motus Cœlorum sit quantumdam post talis novitatis, & instauracionis mundi, sed omnes Patres, & etiam Scriptura innuit hanc mundi innovationem, & instauracionem post iudicium esse futuram, non autem ante, vel in ipso iudicio; ergo idem de cessatione motus Cœlorum videtur absursum. Confirmatur, quia ut constat ex dictis supra de signis iudicis praefacientibus, sicut ad illud tempus, & ipsi iudicio diem fieri mixtrorum corripitiones, & in ipsis elementis motiones violentes, & magna alteraciones, quæ quidem ex ipso Cœlorum motu praesertim procedunt modo jam explicato; ergo & s. Tunc tandem quia diuer, ac noctium vicestitudo, & nocturna Cœli non est forma activa, sed passio quedam de genere passionis, non requiriat etiam nunc de facto ad motum, vel mutationem inferiorum, sicut principium per se motus, & mutationis, sed ad alteracionem influentiarum corporum celestium in hac inferiora secundum diversos situs, & aspectus, at post iudicium aliquis situs habebitur, & aspectus corporum celestium ad hac inferiora, licet motus Cœlorum cessaverit; ergo poterit adhuc haberi actio, vel alteratio, & mutatione inferiorum, manebit enim virtus activa corporum celestium, & virtutes passiva inferiorum. Quare dicendum est, quod cessante motu Cœli adhuc possent esse motus, & mutationes in his inferioribus, nisi Deus inuentum suum subspendet, & quod ipsam subterat post iudicium, ne unum elementum sic agat in aliud, vel corruptum, ut modo contingit, & similitudine corporis damnavit, & discurrunt.

¹⁰⁶ Ad fundamentum in oppositum ait Doctor, quod motus in Cœlo est essentia littere primus, qui posse est aliis motus sine ipso, vel ipso cessante, ut supra dictum est, & similitudine non est mensura necessaria in essendo, licet sit uniformis, & velocior, & habeat hac ratione aliquo modo rationem mensuram, & cum dicitur, quod mensuratur a mensura dependet, & sine ipsa esse non potest, inquit sub lit. 1, hoc verum esse de mensura rei in esse quidditative, & mensuratum hoc modo non potest esse finis sua mensura essentia in Metaph. c. ad aliquid, quia referunt ad ipsum, & non est contra, sicut scilicet est mensura scientie, quia scientia essentia littere ab ipso dependet; non est autem verum de mensura accidentaliter, que per applicationem, vel coextensionem mensuratur, quomodo ulna pannum mensurat; patet enim quod quantitas panni in essendo a quantitate ulna non dependet. Ita prorsus est motus primi mobilis respectu aliorum motuum, mensura, scilicet, per applicationem, non vero per terminacionem dependentis essentia littere, & proinde ipsa non existente, adhuc existentes illi motus in resincefuscessivi, quia licet mensuratum esse non posse sine mensura essentia, ut sciencia sine scibili, tamen esse potest sine accidentaliter, ut patet de ulna panni.

Ad Confirmationem negatur minor: Cœli enim non est causa essentia littere primis, & necessaria ad actionem, vel motum

corporalem, scilicet, & spiritualis; & eorum discrimen Salvator ipse descripsit Joan. 7. dicens: Operamini non cibum, qui perit, sed qui permanet in vobis, nec imaginem ejus, nec acceptum inscriptionem in fronte, aut in manu tua, & regnauerunt vobis mille annis. Sed quia heretici illi millenarii de hoc regno Christi in terrenis per annos mille non eodem modo discurrunt, & cum communè errore in quo convenient, alios quoque peculiares committunt errores, id est per veritatem Catholicam stabilienda flagitatio heretice illa sunt referenda, & reciende.

¹⁰⁷ Primo itaque Cerinthus quidam, vir pessimus moribus affuetus, quem dicit B. Jo: Evangelista cogitauit, inter alios errores præscripsit afferuit, post universalem hominum resurrectionem terrena futurae regnum Christi cum suis mille annis, & eos in carnem concepientibus, & libidinibus subiectam vitam auctus, imo Alphonse de Castro loc. cit. præter hoc ait, sensisse etiam regnum Dei post illos mille annos in terra futuram in Cœlis in voluntariis carnis, in gula, & luxuria, & quod Cerinthus haec duo afferuerit, aperte ostendit ex Euseb. lib. 3. Ecclesiastic. Hist. ca. 28. ubi de Cerintho loquens ait, quod post resurrectionem terrena dicit futurum esse regnum Christi in Ierusalem, & homines in carne iterum concepientibus, & vitis subiectam conversationem habituros; contraria hinc quoque Scripturam quodammodo mille annos designat, in quibus multa quidem, & alia corruptionis opera, & nuptiarum felicitates dicit futuras ad eos qui libidini dediti sunt, decipiendo. Addit præterea, quod etiam Div. Dionysius, cum de Joannis revelatione differeret, & quadam secundum eum, quæ antiquitus Ecclesie tradita fuerant, mentionem facit hujus viri his verbis. Cerinthus, inquit, à quo Cerinthianis hereesi oborta est, figuratus nisi auctoritate magni nominis acquirere secundum Scripturam hujus pravam intelligentiam gelibet, quippe cuius haec erat heres, ut affirmaret terrena futuram esse Christi regnum. Et quia erat ventris, gula, & libidinis deditus, & futura decernebat, quæ nisi propria libido dictabat, ventris, & corporis, quæ sub ventre sunt, incitamenta, cibis, potibus, ac nuptiis praedictis expienda, & ut aliud factrus diceret videatur, legales auctoritatis felicitates, rufus celebrandas, & hostias carnales iterum jugulandas. Hoc Eusebius de hereti Cerinthi, que ut diximus fundatur in loc. c. Apocal. & alia Scriptura locis male intellectis, que in utroque testamento promittunt in illa futura beatitudine cibum, & potum, ut ap. 1. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 10

nis vocatae mare spirituale Babens gemmam calorem Christum imo ibidem inquit; quid gratia Santa Virginis est immensa, quo etiam modo loquitur D. Bonavent. in speculo Marie cap. im- mensa certe sua gratia, quam ipsa sua plena, quod etiam antea dixerat Anselm. de excellentia Virginis scilicet 3. infidelitas, & suspendit omni scalo est huius Miserie gratia, & exalatio, & cap. 8. post multa concludit: Quod amplius dicere possim Dominus? immen- sitatem quippe gratiae, & gloriae, & felicitatis cuius confundere incipit, & tenuis est iesus; & lingua suastit, unde tandem D. Bernard. noster serm. 52. ait tancam esse perfectionem Virginis; ut soli De cognoscenda reservetur. Tandem preter illum adum fidei B. Virgo in hac vita innumerabiles habuit charitatis & choris. Ita eorum multitudine fortasse posuit cum numero Sanctorum omnium confitit, quia ut passim docent Patres, totum fecerit suu cursum in perpetua contemplatione transfigit, in qua frequentissime, & ferventissime Deum amat, atque ideo in his aliis agore, & servorum omnium Sando, summa superavit.

121 Tertio ex dictis etiam deducitur, an quantum perfectio- nem beatitudinis essentialem Beata Virgo auctoritate fuerit, signi- ficiat quia perfectio beatitudinis perfectione gratia respondet, ut dictum est, consequenter in proprio dicendum est Beatae Virginis in perfectione beatitudinis omnium hominum, & Angelorum hierarchias superare, ita discutit Bernardus serm. 1. & 2. de Alumplione de perfectione essentialem beatitudinis. Deipare dictis in Quantum gratia in terra adeper est pro casu, tantum obtinuit in Caelorum singulari, & hoc veritas est de fide quam Ecclesia verbis illis docet: Exaltata est Santa Dei genitrix super Chorus Angelorum ad celum regna, & dum ap- pellat Regnum Angelorum, Patriarcham, Prophetae, Apostolorum, & aliorum Sanctorum, & sanctarum, & ita etiam docet omnium antiquorum Patronum traditio, unde An- selmus de excellenti Virginis cap. 4. inquit, quod tuu Christi- nitas novit, quia illam sicut omnes calos exaltat, Angelica chorus praelatam certissime credit, & Ephrem oratione de laudib. suis Virginis ait, quod est Sanctorum Cherubim, Sancti Seraphim, & nulla comparatione exercit omibus superius exercitibus gloriosos, & Petrus Damasianus sermone de Alumplione inquit, Beata Virginis animas Sanctorum, & Angelorum chorus supremus, & ecclesia merita singulorum, & omnium rictu antecedit, quibus ultimus verbis inflatus gloriosorem esse omnibus San- toris, non solum distribuivit, sed etiam collectivum sumptus: & 11. dephilous sermone 2. de Alumplione inquit: Sic est incom- parabile, quod gestis, & inseparabilis, quod perceptis, ita est incom- prehensibile premium gloria, quod meruit, & sic passim loquuntur illi Patres de beatitudine, & gloria Beatae Virginis differentes, unde deducitur probabilitas credi posse in per- fectione visione Beatae etiam superare, non solum singulos An- gelos, vel Sanctos homines, sed etiam universas omnium San- torum perfections in unum collectas; & idcirco D. Bonaventura lib. de laudibus Virginis dicit, Dei gloriam magis in sola Virginis non enire, quam in ceteris Dei operibus, solo Christo Domino excepto, quod utique rerum non est, nisi perfections gloria, & beatitudinis omnium Sanctorum, & Angelorum efficit in Beata Virginis congregata, unde concludit, gloriosum gloriae Mariae privilegium est, quod post Deum major nostra gloria, & ma- gnum gaudium ex Maria est.

122 Quartu de explicandum ulterius excellentissimam hanc beatitudinem Deipare perfectionem, inquirendum est, quid Beata Virgo singulariter in Verbo videat supra alios Beatos com- parando nimis visionem Mariæ cum aliorum Beatorum vi- sionibus; apparet autem diximus discrepantem esse de his, que singulariter videt in Verbo, quia superundam est Beata Virginem ea omnia in Verbo videre, quia communiter ab omnibus videntur Beatis, ut lumen mysterii fidei, & rerum naturalium genera, & species, & alia similia, & insuper hoc omnia videre maiore intensione, & claritate, quam ceteri Beati, sive homines, sive Angeli, hoc enim ex majori perfectione beatitudinis eius necessario consequitur. Quantum ergo spectat ad praesens punctum, probabile est, ut patim Theologi docent, & praetexti Suarez com. 2. i. 3. part. disput. 21. sectione 3. & Vulpes postea tom. 1. par. 4. disputat. 30. articulo ultimo. Beatus Virginem videtur in Verbo, quicquid Deus videt scientia visionis excepit, quae singulariter ad Christum pertinet, & ad interiores animas ejus cogitationes, ut ait Suarez cit. Hoc autem facile deducitur ex dictis libro 25. de Statu Beatorum qu. 2. art. 3. diximus enim ibi communiter Theologorum sententia Beatos omnes de facto videtur in Verbo, hoc est, Divina essentia quecumque pertinet ad statum cuiuscumque beatissimum, ideal est ea quae ad ipsos pertinent ratione personae, aut status, dignitatis, officii, vel alio titulo, & ad statum singulorum spectare illa, quae ita coram cura, & diligenter sunt commissa, ut ipsi ea curate, & gubernare incumbat; unde Angelis Cuiuslibet ea omnia no- tate debent, quae ad homines spectant, quos singuli regunt, &

cito-

Quæstio IV. Articulus V.

719

custodiunt, ita fuit ministerium exacte, & cum omni diligentia exequi possint, & similiter de funditoribus, & institutoribus Ordinum dicendum est omnia ea illis nota esse debere, qua tracta temporis in suis Religionibus eveniunt, & quia ratione etiam ibidem dicebamus Divum Petrum, uestigium primum, & summum post Christum Ecclesie Paorem in statu beatitudinis omnia cognoscere, quae ad eum augeantur, & fidem salu- tem speciale possunt, & huiusmodi cognitionem, rationem of- ficii ei competere. Ita igitur de Beata Virgine, ejusque beatifica visione in proprio discurrendum est, cum enim ipsa sit universali Advocata Ecclesie Dei, cuiusactu, vel potentia, sive proxima, sive remota ad totum genus humanum, & omnes rationales creature extundit, & consequenter officium, & munus sua universalis ad vocations ad omnes genus humanum exenti- di debet, sed nequit Advocatus suis clientes apte parrocinar, corumque causa ritore defendere, nisi plene sciat omnia, qui pro- vel contra eorum defensionem concernunt; ergo Beata Virgine, non universalis Ecclesie advocata omnia scire oportet, quae futura sunt ad extra in quocumque rectum ordine inique ad finem mundi, & hoc praesertim in gratiam electorum, quorum Maria est specialis Advocata, & hoc generalis advocationis munus, & officium pro toto genere humano a Deo ibi ratione ma- ternitas lux collatum est, & ratione tanta dignitatis ei impo- situm.

123 Hoc etiam passim SS. Patres insinuant, unde Bernardus in sermone Signum magnum explicans verba illa Apocalip. 12. Et mulier amila Sole, & per ilam intelligens Beata Virginem cum Augustino lib. 4. de Symbol. ad Catechumenos cap. 1. inquit, quod sive amila Sole prohibetur, quia profundissimum divi- ne sapientia uero quodammodo potest penetrare abyssem, ut quantum condebet creare ut sit, lucili inaccessibili videatur uaria- tio; & Germanus sermone de assumptione ait, Spiritus tuus, o Maria, vivi in eternum, omnia obserua, omnia inueni, & in- spello tua uana se porrigit, & inferiori exaggerando solli- tam curam, quam gerit humani generis, eni m illa Advocata, adiicit: Quis pollium tu generis humani caro gerit, sicut tu? qui te nos defendit in nobis ab afflictione? quis tam cito pro- venientia nobis irreniens liberat tentacionibus? quis in supplicatio- nibus uero pugnat pro peccatoribus? & hec etiam idem discutit in prologi contemptu de Virgine Maria dicens, Beata Virgo Ma- ria, siue pollium Regna, & omnia esse auctoressa, & parente Ova sibi de omnibus, longe enim postea illuminari radiis mi- forcordis suis, sibi propinquus per precium devoratum confessio- nis susciat, &c. Pie igitur, & laudabiliter credi potest Beata Virginem videtur in Verbo quicquid Deus videt scientia visionis, iis folium exceptis, que singulariter ad Christum, & ad interiores animas ejus cogitationes pertinent, ut dictum est in quam limitationem constituto addit Suarez loc. c. quia cum Bea- ta Virgo sit longe Christi inferior tam dignitate, quam beatitudine, non decet, ut sine manifestatione, & confessio ejus omnes illius cogitationes, & interiores actus intueri posit non enim ad statum inferioris pertinet ut omnes, & singulis Superioris cogitationes videtur, neque, ad hoc afterendum ullum est probabile fundamentum, cum Beata Virgo excellentiam gratiae, & gloriae Christi Domini omnino non comprehendat.

124 Quod autem spectat ad scientiam, & visionem possibilium, quo nesciuntur erunt, Vulpes noster loc. cit. ait probabi- le esse Mariam non plenissime beatam in Coelo videre, ac scie- re omnia, quae videt, ac secundum Christi, etiam possibilia, que nunquam erunt, cum enim illi communica fuerit supre- minus dignitas maternitatis sua, nullus est ratio, cur denegetur illi prærogativa haec omni scientia factis illi dignitatis proportionata, & cui co-nunicata est de facta dignitas major, tubera- tur minor. Neque enim haec omnissimis comprehensionis in- cludit omnipotenciam, & consequenter divinam naturam, quia ex terminis reputantur intellectui creato finito, & limitato; hoc enim verificatur folium de omnissimis simpliciter activis, sed principiative fluente a virtute nativa intellectus, non au- tem de haec omnissimis secundum quod totaliter a Deo com- municata passi-ve intellectui creato, sicut anima Christi. Et quidem quamvis Thomistae cum D. Thoma part. 1. quæst. 12. art. 2. assertar impossibile esse, ut Beatus aliquis videat in verbo creaturas omnes etiam possibilia, quia hinc sequeretur, quod talis Beatus Deum comprehendet, superiori tamen disp. 25. quæst. 2. art. 2. num. 47. & seq. oppositum docimus cum Scoti quæst. 3. Prologi AA. ubi autem posibile esse, quod Beatus vi- deat omnia creatura, & creabilia, quae relinquent in Deo, si Deus ei illi ostendat, & 3. dist. 14. quæst. 2. lit. H. docet intellectum animæ Christi de facto videre omnia, quae Verbum videt; & ibidem offendimus talem adhuc visionem non fore Dei compre- hensionem, quia ad comprehensionem requiritur, ut tanta sit intellicibilitas in intelligenti, quanta intelligibilitas est in objec-

rit.

summi fuerint mille anni, folvetur Satanas de carcere suo, & exhibit, & seducet gentes, qui sunt super quartu[m] angelos ter-
go, & Magog, & congregabit eos in prælium: quorum numeri
sunt sicut arena maris. Ita D. Joannes loc. cit. Ex quibus veris
Chilicias materialiter desumptum est alterendus Christum mil-
le anni cum Sanctis suis in terra esse regnum, quibus ex-
ploratio Satanan, qui mille anni ligatus fuit, folvendus esse, &
præmilia luxissima Christianorum perfectione, quia ipsi An-
tichristus urgebit, tandem Judicium finale esse institendum,
& finem mundi futurum. Unde etiam duplice corporum re-
creatione deduxerat, prima partem corporum Sando-
cum, qui mille anni cum Christo in terra regnabunt; alteram
inventus est omnium corporum impiorum, quam refur-
ctionem Judicium finale, & mundi confusione subiecerunt.

11. Sed plora quoque fallab his Millenniumis proferuntur, & apponuntur, nam in primis falso est prius anima Sancto-
nis securitatem futuram, quam illam, quae facienda est
in fine saeculi, atque in die iudicii, quo erit universalis, non
autum Sanctorum, sed etiam reprobatorum iuxta illud Job. 13.
et novissimo die de terra resurrectio sum: neque Christus de-
cenderet de Celo milles annis ante diem Iudicii, sed eolum ceden-
tibus tempore, ut ait Paulus ad Thessalonice. 4. Propter Domini
adventum, quia in die iudicii.

us in iussu, & in voce Archangelis descendet de Cælo, Neque

descendet in terram, quia ut Paulus ait ibidem, Sancti res refutavit, & iusti tunc viventes in occursum Domini regnatur in aere, & sic semper cum Domino erant, unde & ipsi Christi erunt in aere, & expletio judicij eum in Cœlo ascendet, atque ita Christus ad illos in terram non descendat, ut terrenum cum ipsi pœna regnare esset. Neque Sancti tunc cum Christo regnantes post resurrectionem, aut uxores ducantur, sed filios generabunt, tunc enim nec nubes, neque nubens, sed sanctus fons Angelus Dei ut Christus ipse dixit Matth. 23, loquens de saeculo Sanctorum post resurrectionem. Deinde, si hoc Regnum Christi terrenum cum suis Sanctis futurum esse exactis annorum milibus a Chalilatis pro duratione universi constitutus, & tale regnum effet pœnas anni duraturum illas absolutas ultimæ dies universalis Iudicij futuras efficiens, queretur ultimum Judicij diem fieri posse ab hominibus, quod tandem Christus ipse regnat Matt. 13, ut confat ex superius existens. Tandem his omnibus datis, & non concutis, queritur illa Christi, & Sanctorum Congregatio in septimo millennio futura sit Ecclesia militans, vel triumphans, nomine significativa Ecclesie digna erit, quia erit congregatio fidelium sub uno capite, quia Ecclesia dei soleret, ac debet negetur autem dicimus videtur, etenim Ecclesia militans dies non potest, quia sancti illi cum Christi in terris regnantes viatores non erunt, sed comprehensores, nec nova merita acquirent, cum iam gloriam aeternam sicut consecuti, qui ait terminus mortuorum, & reperiens die cibarum, que est principium Ecclesie militantis constitutum, quia anima illi in aliquid corporibus clara visione fruerentur, qui hider evanescunt, non minus Ecclesia triumphans dicti poterit, qui triumphanti Ecclesia, tamquam capitulum, non habet infinita tellus sed Cœlum ipsum Empremit, et circa litteris constitutum, quod est ergo Regnum Sedes Receptorum

latis litteris constitutum, quod est propria Sedes Beatorum,
113 Verba autem Apocalyp. 20. superius relata, in quibus
indatur Chiliasmum figuramentum, optimè exponit Alphonus
et Castro cito, eum pluribus Patribus, cum enim dicit Aposto-
lus Beatus & Sanlus qui habet partem in resurrectione prima,
in verbis offendit discrimen inter bonos, & malos, boni enim,
qui non adoraverunt bestiam; id est, demonem, vixerunt quia
si corpora eorum non mortua sunt, anima tamen eorum con-
tinuit per gratiam, & gloriam, quam nunc possident, & hac vo-
tum per resurrectio prima, quia ad gloriam, & gloriam animam
speciat, & hac ratione dixit Joannes Beatus, & Sanctus
Iohannes qui habet partem in resurrectione prima. Alio vero est resurrec-
tio secunda, que erit cum corpora ad vitam resurgentia solan-
mortalitatem, & es contra mors etiam eil duplex,
nudam dicitur prima, & est peccatum, quod est mors anima;
secunda mors est damnatio perpetua in quam mortem precipi-
abuntur, quia prima, qua, eil mors peccati, non refurgunt, &
de eo merito dicitur beatus qui habet partem in resurrectione
prima. Santi ergo viri qui propter testimonium Iesu, & prop-
ter verbum Dei decollari fuit, & quia non adoraverunt be-
stiam, id est, demonem, vixerunt, quia eti corpos nunc
mortua in sepulchris jacentes tamen eorum anima vitam ha-
bit gratia, & gloria, & nunc regnat cum Christo mille an-
ni, sed omnis annus, qui sunt futuri usque ad iudicium, nam
isque ad illud tempus Sancti habeant praeceps vita anima, &
resurrectionem primam, post illud vero tempus habebunt re-
surrectionem secundam, id est, vitam corporum simul, &
animarum. Quod autem milieannus numerus in Scriptura pro-
universitate varia manefestat, manifeste convincitur per id quod dici-

in psalmo : *Memo fuit in seculum testamētū fui, verbis quod
adauit in mille generaciones, id est in omnes, & Eccl. 1. *Melior
vitas rimes Deus, quam mille fui in mille*, id est quid in omnes si
in impū. Cū ergo Dr. Joannes de Sanctis iam defunctis loquens
ixit, quidixerunt, & regnauerunt cum Christo mille annis,
sic accipiendo est, ut intelligatur eos vivisse & regnare
cum Christo omnibus annis futuris siquid ac diem iudicii, qui
annis eius et mortuorum nisi corpore, vivunt tamen anima, &
reuant cum Christo. De peccatoribus vero defunctis loquens,
pollio dixit: *Cateris vero mortuorum non vixerint, donec evo-
luerint mille annis*, quia peccatores defuncti oto hoc tem-
perat que ad diem iudicii nullam habent vitam, quoniam
in corpora mortua jacent, & anima eorum mortua erant
per peccatum, transactis autem his mille annis, id est, tōto
tempore aliudque ad diem iudicii, aliquam vitam habebunt,
ut illa anno & eorum per peccatum mortua sunt, eorum ta-
ctis corpora per refutacionem vitam quamvis milera recuperabunt.
Ita verba Apocalypse expositi Alphonso de Castro, c.
etiam alias expositiones adducit, sed hæc omnibus alius pra-
dicta est, quia est D. Aug. l. 20 de Civit. c. 6. & 7. ubi primam
refutacionem eam appellat, quia ubi quis a peccato ad statum
ante refutat.*

114 Tertio queritur, an Christus post Mundi inflationem per perpetuum sit in Coelis regnatus, non solum secundum dictam, sed etiam secundum humanitatem. Negarunt aliqui antiquos, ut referit August. 1. de Trinit. c.8. verbi illius inscripti psal. 109. *Dixi Domus Domino mea, sed a dextris meis, non ponas inimicos tuos scabellum pedum tuorum ubi per scellos a Deo traxisti significatur thronus, ac regia potestas Christi Domini, qui solus duratura dicitur usque ad illud tempus, quo iniunxit Christi eis pedibus subiaceat, quod in die iudicii compleendum est, ut Paulus declarat. 1. ad Corinth. 15. & canvis Alphonsus de Castro l.c. dicat dictiorem illam donec eius temporis finem non indicate, sic enim sapienter ponitur in eius litteris, ut haec particula propotionibus affirmativis aliud aliud certe tempore afficeret, de quo maxime dubius poterat, non tamen quicquam de reliquo tempore neget, sed respectu illius fuit indecisus: & sic in proposito affirmari christium lessurum a dextris Dei, ejusque imperium, usque ad tempus daturarum, non tamen negari potest illud tempus ut totam eternitatem durarunt. Hac tamen expeditio textu Pauli, & consonare non videtur, ubi polquanum dixit: *Oportet illum regnare, sones ponat omnes inimicos sub pedibus eius de quo tempore potest subiungi? Cum autem illi sub pedibus fuerint subiecti, & sub iis subiecti erit, quis subiectus sis omnis, si dixerit tunc regnare definitus; & omnino erit subiectus Deo, de subiungit, ut sit Deus omnia in omnibus, id est, ut Deus omnibus immediate regnet, & omnes illi subiunctur, huc tamen auctoritate initxi ex dixerint aliqui, ut referit Aug. loc. cit. nulli humanitatem post diem iudicii in divinitatem esse contendant, & illam subiectiorem, de qua Paulus loquitur, illi aliud esse, quam communitionem substantiae creare in blandientem creatoris.*
Veritas ramaen. Catholicæ est. Christum post iudicium*

Venit tamen Catholica et, Christum polt dignissimum
in Cœlis regnatum, non solum secundum divinitatem
sed etiam secundum humanitatem, ut dictum est supra
3. hujus disp. a. 3. in fine, etenim in pluribus Scripturæ locis
prelætitur traditur, ut patet Luc. 1. ubi loquens de Christo nominat
inquit: *Er regnabit in domo Jacob in aeternum.* Regnabit non
sicut fuit, & Daniel. 7. portetas eius possest aeterna, quia non affer-
rit, *Et regnabit eis, quod non corrumperetur.* Denique ex principiis
sicut aperte deducitur, nam in Symbolo vitam aeternam,
que beatam proficiuntur, in qua cum Christi regnaturum sumus
eius membra; tanto ergo magis ipsius caput, quod est Christus,
in aeternum regnabit; sed non opposita sententia est manifesta
heretica, quia Christus non solum erit Deus, sed etiam homo, &
et operationes et naturalis coarctatio, quia divina natura repa-
rat, at aliquod creatum in ipsam converterat. Tandem can-
tabilis, quod verba D. Pauli allegata illi errori facient, ut
ipsius illam omnino evanescat, si enim Filius Patri est habi-
endus, ut loquitur Paulus plane opus est, ut naturam habeat
quam illi subiecti positis, hinc autem est, non potest, nisi natura
humana, atque ideo eam in aeternum retinebitur, & si beatitudi-
Angelorum, & dominum iustorum erit aeterna, tanto magis
dilecta, & beatitudi humanitatis Christi aeterna est futura,
non modo autem vera D. Pauli sunt intelligenda, variis expo-
sitiones adducit Saarez disp. 58. cit. sect. 4. quarum illa melior
debet, ut hic locus intelligatur de Christo, non in propria
professione, in corpore suo mystico, quod est Ecclesia, quia nunc
omnibus est tota Ecclesia Christi perficie subiecta Patri, sed
ratione generali imperio perficie subiectus, quia tunc non est
plus Ecclesia militans, sed triumphans; ita extupit Ori-

Quæstio IV. Articulus V.

genes tract. 30. in Matth. Theodoretus in Commentariis, Cyril lib. 10. Theophila cap. 8. Gregorius Nyssenus orat. propria circā illa verba, Nazianzen. orat. 36. Chrysostomus homil. circa eadem verba, et alii Patres, qui dicunt tunc regnare Christum non plene possidentem regnum, sed acquirente magis, ac magis sub imperio suum homines quotidie redigentes, quando regnabit, donec iniicietur ponatur sub pedibus eius; non verū deinde, quia iam tunc non regnabit acquirendo, sicut fit in Ecclesia militante, sed pacifice totum regnum possidente, ut fieri in Ecclesia triumplante post diem iudicij, & Christianum regnare in illo nihil aliud erit, quam leipsum totumque suum regnum summa concordia, summo gudio, summagno virtute tranquillitate Patri subiciebitur; quam expositione sic expli- catam etiam recipit, & approbat Suar. loc. cit.

115 Quarto itaque concludendum est Christum post iudicium in Cœlis regnaturum non solum secundum divinitatem, sed etiam secundum humanitatem, & quod sicut caput, felicissimum illum eum omnibus suis membris in perpetuum possedit statum, cuius pars, & quanto sit felicitas hæc impensabile fit explicare, scribit fideliter Epistola: *Quod oculus non visus, nec auris auditiva, nec in eoz hominis astensis, que prægravit Deus diligenteribus se, variis tandem eloquig can Patres inimicatu, & judicatu conuant, & præ aliis D. Augustinus pluribus in locis, deo profertur lib. 22. Civit. cap. 30. his verbis. Quanta erit il-* tris Templum, Filius splendor, Spiritus sanctus Charitas, & Civitas caelestis, inanio secura, parva fertilis, torum concinens, quod delectat: quā gloria dicta sunt de te Civitas Dei, sc̄utum ex latitudo omnium habitatio est tibi: Onnes latentur in latitudo, & exultatione, omnes delectantur deo, cujus aspectu pulcher, facies, decorum, eloquum dulce: Delectabilis est ad vendendum, suavis ad habendum, dulcis ad perfruendum, & beatuus visio videre Deum in seipso, videre in nobis, & nos in eo, felici judicanditate, & jucundia felicitate, quicquid desiderabimus; totum babemus. Ita Bernardus ibi, & alii plura.

A R T I C U L U S Q U I N T U S.

*De fato glorioso Beata Virginis Deipara in perpetuo
Filiis suo Regno.*

I N toto Theologico cursu, cui nunc finem imponimus, numquid de dignitate, & excellenti Beate Virginis Deiparae ex instituto tractavimus, sed internum aliquo cantum in occasionaliter artificiosum, & quianvis Doctor nobis hab. 3. lnt. dif. 3. q. 1. de Immaculata B. Virginis Conceptione, non minus subtiliter, quam plè, ac devotè disserat, a tali tamen disceptione abstinuimus ab obvenerandu Alexander VII. innovationem Constitutionum, & Decretorum aliorum Summorum Pontificum præteritum, & Sixti Quarti, Pauli Quinti, & Gregorii XV. in favorem sententie afferentes animam B. Mariae Virginis in sui creatione, & in corpus effusione à maiora peccatis originali prætervaratum sucte editorum in qua Constitutione hanc sententiam in disputatione revocare sub gravissimi poenitentiis, & prohibet. Unde veritas Immaculatae Conceptionis Deiparae Virginis licet inter fideli dogmata a Summis Pontificibus adhuc recensita non sit; nihilominus, quia his temporibus maximè aucta, & propagata fuit hic pietas, & accenditib[us] plerique celebratoribus Academis ad hanc sententiam, approbatib[us] quoque Romanis Pontificibus, jam fere Catholici omnes eam complectuntur, ut at Alexander VII. in predicta Constitutione, id est in disputatione amplius revocare vellent, quam prohibitionem sublat Gregorium XV. ad privatacum elogia extendisse. Hac igitur de causa veritatem hanc inter Scholasticas controversias nulferemus quam etiam Sancti D.N. D. Clemens Divina providentia PP. IX. confirmavit, & auxit, dum peculari Constitutione mandavit, ac præcepit, ne Officium, & Missa Immaculatae Conceptionis B. Mariae Virginis cum Oratione in Urbe, ac universitate S. L. E. temporali dilectione recitetur. Quarè haec veritate supponita, ut ferè ab omnibus Catholice acceptata, & approbata, quædam alia breviter discurremus ad dignitatem, & excellentiam gloriæ B. Virginis Deiparæ spectantibus.

¹⁷ Postremo Chrysostomus in epि. 5. ad Theodorum ita discritus in proposito. Quid igitur ea vita beatissima non est, cui illuc pauperiem meras. Scilicet moribus nemo videbit contumaciam, nec iniurie opressum; nemo exasperatum, aut iracundem, aut invidenteum; nemo ardenter absurdam concupiscentiam, aut marentem, aut à Magistris vapulanteum. Omnis enim affectuum turba, quae hic sedata est, perierunt; omnia erunt pax, latititia, gaudium, omnia serenitas, tranquillitas, dies, splendor, & lux, non quo nunc est, sed plane alia, quae hanc tantum excedit fulgore, quantum ea lumen lichini, neque enim occulitur hic, aut nocte, aut congrue nibunus, non levius, nec senectus mala, quoque obnoxia sunt corruptioni è medio, & è pedibus tollentur. Omnia occupabit ubique incorruptionib[us] gloria, & quod omnium longe est maximum, continua fruenter conseruatione cum Christo &c. Et post plura alia concludit. De Rege ipso nihil sat idoneum dici potest, ad fermonem, & mentem omnem ejus excedit pulchritudo formositas, splendor, gloria, majestas, magnificens, &c. ita Chrysostomus l. c. & rufus homil. 6. in Epistola ad Hy. br. in proposito inquit. Revera enim illa est requies, ubi auspicio dolor, tri- confutatio, quæsumus istud in hoc ultimo loco reservarimus us debitus finem huic operi imponamus, breviter attingendo, ac delibando felicem illum statum, quem caput nostrum cum omnibus membris suis in perpetuum possidebit, & praefectum cum principali, a primario, qualis est Virgo eus genitrix, & patrona, ac advocata nostra, quæ veluti collum semper Christo sus capiti conjuncta est illo supremo ordine.

119 Primum itaque quia perfectio beatitudinis perfectione gratia respondeat, ut statim ejus gloriosum declararemus, inquirendum est, quamcum gratia perfectionem, ac intentionem recte tempore vita sua confessus fuerit, & in quo gradu, & intentione gratiae in instanti mortis sue habuerit. Et quidem ex modo loquendi SS. Patrum expressè colligitor. B. Virginem in fine vita ad summam perversem, & ut ita dicam, secundum famam gratiae perfectionem, & intentionem, nam Hieron. serm. de Assumptione dicit. hoc declaratum fuisse ab Angelo, cum dixit Iust. 1. *Ave gratia plena, & benè ingrata, plena, qua cæsis per partes prefatur, Mariæ verò simili se tota insinuit plenius gradus,* unde Damasc. orat. 2. de Assumptione B. Virginis vocat eam *gratia abyssum;* & Epiphani. orat. de laudibus Virginis

rit, inquit: *U*nam nunc *S*aluatoris, nunc presursoris edoceant adversari, rerum tempus. *O* primum enim ipsa melius postmodum Scripturam, ac predicationem Evangelii reservemus, qua *C*lave de omnibus à principio fuisse instrulta mystere. & Anfelsus de excellente Virginis cap.7. inquit, *I*n die Apotholi per revelacionem Spiritus sancti editi fuerint cuncta veritatis, incepit parabolam tamquam epigramm, ac manifestans ipsa per eum Spiritum veritatis profundissimam inellegibam. *E*x hoc mulra circa perhabeo revelabatur, quia in se non solus simplici scientia, sed ipsa officia, atque experientia didicerat de mysteriis Christi. & quod Evangelistarum fuit magistra refutavit id pietatum de Sancto Joanne Ambro- sis libr. de Institutione Virginum cap. 7. his verbis de Bea- ta Virgine loquens: *Eadem* postea Joanni Evangelista est tra- dicta coniugium inservient, unde non miror pro ceteris locumque mysteria divinae usus prelio aderat aula coelumsum transire. *Hinc* Albertus Magnus super Misius eft capit. 117. pluri- bus aliis rationibus concilidat Beata Virgo excellen- tiam aureolam debet, quam ceteris omnibus Magistris, & Ec- clesiasticis Doctribus.

127 De Aureola tandem Martyrii, negant aliqui eam Bea-
tissima Virginis convenire, quia violentem mortem passa non
est, atque ideo martyris verum non fuit; Neque factis est, quid
in morte filii valde de ejus passionibus doluerit, alioquin qui
meditando Christi passionem vehementer dolent, & aureolam
martyrii conferuentur, quod est aperte falsum, ita Abul-
ensis Matth. 13. quæx. 70. Soto 4. distinction. 49. quæst. 5. ar-
ticul. 2. & quidam alii. Communis tamen, ac vera Theolo-
gorum sententia docet B. Virginem verè, ac proprie[m] martyrii
aureolem possidere, ut referunt Suarez, & Brancanus noster,
loco citato, quæ fundatur in pluribus Patrum testimonios,
qui sicut Mârtyrem, & plausum Martyrem vocant, & ab Ec-
clesia vocatur Regalem Martyrem, quia licet in crucifixu, & pe-
nis mortuus non sit, gladio tamen doloris in morte filii confixa
est iuxta Simeonis oracula. Luce 5. Tuam ipsius animam per-
frans gladius, quia inquit Anselmus lib. de excellenti Vir-
ginis cap. 5. Dolor illi suis major omnibus doloriis, quod enim
derelictus istud est corporibus Martyrum, te fuisti, aut
nisi nihil comparare sua passione, & D. Augustini lib. de
Assumptione Mariae cap. 4. ait, quod arsumam Maria suscepit
ut animam gladiis passionis Christi portransportis: & Div. Hie-
ronymus epistola B. Virginis ait, quia in parte
impennis pafsa est, plausum martyris fuit, & ita etiam de
hunc puncto dicuntur Bernard, serm. legamus magnus, Idel-
phonius serm. 2. de Assumptione, & alii Patres patim. Quod
tamen Brancanus noster confirmat ex eo, quod de S. Martino
Ecclæsia canit: Cuius animam estis gladiis persecutoris non ab-
stine, palmarum ramen mortuorum ne amittis, & non illa ratione, at
Laurentius Julianinus, nisi quia martyris ardore flagrano[n]
tagan arripuit, percipiens non se subtraxit, ex timore verita-
tem non calavit; ergo pariter, & fortiori de Beata Virgine di-
currendum est, quæ passionis tempore, cum omnes discipuli re-
fuerint Christo fugientes, & omnes in fide hæsistant, ipsa nihilomis-
tum in fide confians, pericula contempnens, facio veritatem
confiteans, & patiendo flagrano stabat iuxta crucem,
cruicibus, ac morti se exposuit, & mortis dolore reipsa
passa est, atque ideo martyris aureola ei non est deneganda, quia
dolorem suffulgit ad inferendam mortem corporis sufficien-
tem, nisi peculiai Dei auxilio suffulta fuisset, ut ait Div. An-
dreas loc. citato Et utique Pro Domina non crediderim et potuisse
la pado simulos atri crucis tuas, quin ystam amitteres, suscep-
tes, & nispiæ Spiritus vita dulcissimi filii tui, pro quo merito con-
queraribas, & antopere conqueraribas, cœnsorantes. Ex quo dis-
cussa fuit fundamentum alterius opinionis, aliud enim est
meditando Christi passionem vehementer doleri; at illud vero
in facto, & reipla cruciatis, ac morti pro Christo se expone-
re pericula contempnendo, ut fecit Santa Virgo in Christo fibi
sui passione, quare sicut Sanctus Paulinus in natalis S. Felicis
cum martyrem vocat sine fungione, quamvis post irrogata
tormenta demissus dura superbes fuerit; ita pariter, & fortio-
ri martyri, ac plausum martyris B. Virgo est dicenda, quæ in
passione filii mori se expoluit, & tormenta mortis in corde
perpella est.

182 Sextum etiam verisimili est, ac satis rationi consponum, ut
pater Suarez loc. cit. cum pluribus aliis, ob dignitatem Matris
Dei, & egregium pietatis opus, quod illa, Virgo in Christum
exercuit, habere ipsam singularem aliquem splendorem, ac de-
corem, qui perfecte fit, & excellenter, quam omnis aureo-
la, qui ramen inter aureolas non connumeretur, sed perfetto
quendam sit, & premium altioris rationis, quia dignitas haec
matris altior est ordinis, cum ad ordinem unionis hyposat-
ionis quodammodo pertinet, illam enim inimicorum respicit, &

30 Sed quamvis hoc sit fatis p[ro]dictum, communis tamen
est, ac Theologorum sententia docet thronum Matris e[st]re
in superiore; & distinctum a throno Christi incomparabiliter
seculiorum, & ob unionem hypostaticam, & ob maiorem san-
tatis excellentiam, & licet ob necessariam conjunctionem
sancte hypostaticae dignitas Matris dicatur esse aliorum or-
iginis, ac etiam supremam in fratre Deum, ut superioris dictum est, ac
inter Pates canit Christo propinquissimam in dignitate ap-
pellant; numquam tamen dicunt esse Christo aequalis, & ideo
h[ab]ent sicutos iniqui locuentes de statu gloriose B. Virginis, quod
ex Christi affl[ig]i, non autem sicutus illi aequalis. Ad-
mittunt tamen ad maiorem B. Virginis gloriam etiam illum dicen-
modum aliquod modo admitti posse, quia totus hic adhuc ho-
minalis Matri in filio redundat, cuius meritis ipsa sublimata
& ad talem, ac tantum gloriam statut exaltata, ut inquit
Rupertus lib. in Canc[er]. Sic te honoramus, auge concinnus, us
que Dei genitrix, scientes, quid tuus honor impensus Marii
culub[us] redundat in filium, & secut[ur] Luna proprio lumine
in fulget, sed fulgor, & splendore a lumine Solis communica-
to, participatio ita Maria nobis, & pro nobis illuminata
fugit radiis Sunt Iustitiae Christi, in Rupertus subdit ibi:
*Sicut enim Luna illuminans lumen sua, sed ex Sole ac-
cedit, sic tu benignissima Virgo, hoc solum quid tam suida es, non ex
habes, sed ex gratia divina, gratia plena, & h[ab]et dicta suffi-
cere de perpetuo Christi Regno in Celsis cum eius genitrici,
ad vocavit nostra: ibique nostra Disputationis, actio[n]is
theologici tam Scholasticis, quam Moralis Curius integrum
nem habeat, ubi de B. Virginie, ac eius Sanctissimo Filio Christo
Domino sermonem habuiimus, quibus nos quoque hoc
opus, ac rotum Theologicum Cursum, qualisunque sit, si-
subicimus, & dicamus, ut qui coram ope, & auxilio per-
fectu tandem est, & complectu, in corundem pariter hono-
rem edat, & gloriam.*

13 Itaque ut verbis utarum Apostoli ad Timotheum, *Ba-
num erat enim certum cum omnibus Scotia doctrina Adver-
sa[ri]s, tam praeis, quam recentibus Cursum consummari nedum
Philosophiz, & Metaphysiz, sed etiam Theologia tam Scho-
lasticis, quam Moralis studio amorum quadraginta fidem for-
mas, rotum hunc Cursum complendi, & perficiendi, ut in
principiis Tomis pollicueram: *In religio reposita si mihi
corona iustitiae, quam reddet mihi Dominus ut spero, ac
in eius plente confido, in illis diebus Iudeus, non sollem su-
sem, mihi, sed & his qui diligunt adventum ejus, tam pri-
mum, quam secundum, de quo haecenus egimus, & hic ter-
minus gratias itidem agentes PP. Divo Francisco, D. Anto-
nio de Padua, & Beato Andrea Maistro eiusdem Ordinis,
cuius venerabile corpus Murtin in Ecclesia nostra quiecit, &
h[ab]et etiam in sua Patria Meldeulensi insigiles reliquias affe-
rvant; quid Divina gratia, & horum coelestium Advocatorum
patrocinio, tandem ad operatum finem pervenimus semper
ad eiusdem Omnipotens Dei Seraphicæ Religiosis no-
stre decorum, & S. R. E. obsequium, & utilitatem, cuius cor-
rectioni omnia haecenus a nobis scrigra, & elaborata rever-
enter submittimus.**

F I N I S.